

COMMENTATIO BREVIS
EX
HISTORIA LITERARIA,
QUA
DE QUIBUSDAM
SILESIIS ERUDITIS
IN
POLONIA MUNERIBUS FUNCTIS

paucula disserit

CHRISTIANUS FRIDERICUS PARITIUS,

Wratislavia - Silesius,

Phil. Doctor,

Sodalis Soc. Lit. Cracoviensis.

CRACOVIAE,

Typis Academicis. MDCCCXVI.

3003
1005 B

884(03)

ZBIORY SLASH

884(03)

Parit

Comment.

Mc VI 120
4/21C

Lectori Salutem.

Ea semper erat Polonorum humanitas, ut Polonia exules nunquam non benigne exciperet et aleret. Quo factum est, ut omni fere aevo depressi sorte iniqua homines in Poloniam fugerent, et ibi sedem securam invenirent. Quare mirum esse non potest, quod quum religionis causa multa saeculo XVI. exorta essent dissidia eaque omnes Europae respublicas turbassent, tranquilla ab his turbis ob insignem Jagellonidarum Regum moderationem Polonorum terra asylum omnibus fuerit, quo qui nullibi sorte tutum sibi locum reperissent, sine fraude confugerent. Sed brevi summa Poloniae felicitas regnante Sigismundo III. immutata fuit. Verum tamen quamvis pace publica turbata et felicitate regni imminuta non potuit ingenua Polonorum liberalitas et hospitalis mansuetudo ita labefactari, ut vicina Silesiae regio hospitibus bello tricennali ob diversum religionis cultum vexatis receptaculum et avita sede pulsus et extorribus refugium non praeberit. Bis igitur Silesii, natione Germani, plerumque pannifices industrii et alii opifices laboriosissimi eorumque Antistites, concionatores et praeceptores scholarum in Poloniam fugerunt. Primum circa annos 1628 et 1629, quando Turmae Dimacharum Lichtensteinianorum, vulgo Salvatorum manipuli *die Seligmacher* Germanice dictae, vi et armis Glogoviae et in aliis oppidis ad sacra Catholica incolas Augustanae Confessionis Invariatae compellebant, deinde anno 1653 et 1654, quando in ducatibus haereditariis Silesiis, scilicet in illis, qui extincta satis Piastorum vel aliorum ducum Silesiorum stirpe ad Augustissimum Imperatorem Ferdinandum III. vel Decepsortes ejus venerant, facta fuit reformatio, quae erat publica omnium templorum utriusque Augustanae Confessionis clausura et sup-

A *

pres-

pressio. Nam quum pace Westphalica facta a. 1648—1650 decretum fuisset, ut tria ad liberum Augustanae Confessionis Invariatae exercitium Suidnicii, Javoriae et Glogoviae nova templa Evangelico-Lutherana conderentur, caetera omnia, quae passim in Ducatibus Suidnicensi, Javoriensi et Glogoviensi et alibi exstabant, jubente Caesare, quadriennio, post sublata, eorumque concionatores in exilium acti sunt. Quorum quidem plurimi, dum Vladislao IV. regnante nova oppida Ravatium (1638), Zduny (1637), Neo-Bojanowa, et alia in Majori Polonia ab exulibus Silesiis paullatim condita fuerunt, v. g. Schlichtingsheim (Szlichtinkowo) ab a. 1610, in illa Poloniae Provincia, quae nunc Magnus Ducatus Posnaniensis sub auspiciis Potentissimi Borussiae Regis Wilhelmi III. dicitur, asylum tutissimum nacti sunt. Horum itaque Augustanae a. 1532 editae Confessionis addictorum Concionatorum et Praeceptorum elenchum brevem cum eorum scriptis ordine alphabetico exhibere statui, ut ea, quae ad rem literariam qualicunque modo et Germanicam et Latinam et Polonicam pertineant, inde facile apparerent.

I. David Godofredus Arnhold, Pastor Neo-Bojanowae et caeterarum ecclesiarum invariatae Augustanae Confessionis in Polonia majori Consenior.

Natus Mega-Tschirnae Silesiorum die 3. Maji 1630, patre Matthaeo, Pastore loci, matre Anna Rechart. Propter calamitates belli tricennalis scholam Lipsensem in Polonia frequentavit a 22. Januarii anni 1640 usque ad 15. Martium anni 1646, quo die sese Vratislaviam contulit, ibique in Gymnasio Magdalensae studia prosecutus est per quatuor annos. Tandem Academiam Lipsiensem die 14. Maji 1650 ingressus sequenti die immatriculatus est. Aliquot septimanis post Vitebergam se contulit, ibique studiis ita se dicavit, ut anno 1651 Magisterii titulo a Decano D. Wendlero ornatus sit, praehabita Disputatione publica: De Libertate, sub Praesidio M. Adami Etzleri Vratisl. Anno 1652 Viteberga die 13. Octobris profectus est, die 26. mensis ejusdem autem in patriam rediit, ubi die 14. Martii 1653 vocationem et substitutionem ad pastorem in patria accepit, et Lignicii die 28. ejusdem mensis et anni

exa-

examinatus ordinatusque est. Cum autem vi reformationis templum die 8. Decembris 1653 a Commissariis Caesareis clauderetur, cum parentibus suis die 2. Februar. 1654 emigravit et Bojanowam sese contulit. Post mortem patris sui (qui obiit die 19. Novembris 1654) vocationem accepit die 1. Septembris 1655, ad Diaconatum Bojanowensem et Dominica XV. post Trinitatis ejusdem anni introductus est. Anno vero 1659 Pastoratum ibidem accepit, et 15. Junii Dom. I. p. Trinit. primam habuit concionem, et anno 1666 factus est Con-Senior Ecclesiarum Aug. Confess. in Polonia.

Conjugium inivit die 9. Maji 1656 Schlichtingoviae cum pudicissima virgine Susanna, Casparis Pomerani Pastoris ibidem unica filia primi conjugii, ex qua suscepit tres filios et quinque filias. Tandem laboribus, senio et morbis debilitatus vitam clausit die 27. Decembris 1699, natus 70 annos minus 17 hebdom.

Scripta ejus sunt:

- 1) Diss. de libertate, praes. M. Adami Etzleri Vratisl. Viteb. 1651.
- 2) *Der Nahme über alle Nahmen, oder der heilige, mächtige, liebliche, tröstliche Nahme Jesus.* Wittenb. 1652 4to.
- 3) ΘΕΟΦΙΛΙΑ Christianorum Panacea, d. i. die allgemeine Wunderkraft der Liebe Gottes, aus Röm. 8. 28. Leichpred. auf Theophilum Pitiscum Past. in Neu-Bojanowa. Liegnitz 1653. 4to. 61 plag.
- 4) *Mens regia, d. i. Rechtschaffener Christen als geistl. Könige Ruhmwürdiger Königsmuth,* Leichpred. auf Regina Goldammerin. Steinau a. d. O. 1665 4to. 6 plag.
- 5) *Betrübter und leidtragender Christen geistliches Thränen-Schwämmlein aus Tobias 2. 18. bey Christlicher Beerdigung Frauen Rosinā gab. Körnerin, Hrn. Melch Waltheri Diaconi zu Rawitsch in Gros-Polen Haufs-Ehre, furge-stellet.* Breslau 1668. 4to. 3 plag.

Conferatur de eo: Christiani Ezechielis Silesia litterata, Mst. p. n. 256. Sigism. Justus Erhardt Presbyterologie des Evangel. Schles. Theil 3. Abtheil. I. pag. 294. M. Erdmann Neumeister Diss. de Poetis germanis, p. 9. M. Laurent. Puschmann der Gläubigen Freude im Herrn aus Psalm 73.

49. in einer Leichpred. auf den Gottfr. Arnhold etc. fürgestellt, Lissa 1700. 4to. 8 plag.

II. M. Joannes Brachmann, Praeses et Inspector Ludi Fraustadiensis (Wschoviensis).

Primas hausit auras Lignicii Silesiorum a. 1571 Dominica I. p. Trinit. quae fuit die 17. mensis Junii, patre Matthaeo cive et tinctorum ibidem, matre Martha Köckritz. A parentibus destinatus erat ad artem tinctoriam, sed affinis ejus Leonhardus Krenzheim Superintendens ibidem voluit, ut ad studia transiret. Idcirco translatus est in scholam patriam, ubi haesit usque ad annum 1588, hoc quidem anno Gorlicium profectus, ibidem per tres annos et dimidium studiis vacavit, et ad altiora tendens primum Lipsensem, porro Vitebergensem academiam frequentavit, ubi studiis Medicis et Philosophicis ita incubuit, ut anno 1593 a Decano M. Zacharia Beuthero in numerum Magistrorum receptus sit. Cum autem Cromlovii in Bohemia, ecclesiam et scholam Aug. Conf. erigere vellet Dominus et Princeps Petrus Wock Ursinus a Rosenberg, vocatus est ad ordinandam et regendam scholam, initiumque factum est anno 1598. Cum autem in vigilia paschatis 1600 mandatum publicaretur, ut ecclesia et schola claudatur, dimissionem accepit, et redux in patriam Rector scholae Fraustadiensis factus est; porro ab anno 1607 Rector scholae Guranae fuit usque ad diem 8. Novembr. anni 1628, quo die et anno schola ecclesiaeque a Catholicis clausa est. Emigrare coactus viam direxit in Poloniam, et Fraustadii die 2. Decembr. 1629 Inspector Ludi scholastici factus, et die 21. ejusdem mensis solenniter introductus est.

In conjugio vixit a d. e. 12. mensis Augusti 1602 cum Margaretha, Petri Stoltz mercatoris Fraustadiensis filia, e qua suscepit filium unum tenerrima aetate mortuum, et tres filias. Obiit tandem die 28. Augusti 1631, natus 62 ann. 2 mens. 14 dies.

De scriptis ejusdem mihi innötuit:

- 1) Oratio de reuerendo et clarissimo Theologo et Chronologo Dno. Leonhardo Crenzheim Franco nobili, die IV. Junii 1599 recitata Crumlovii Boh. in schola Aug. Confess.

Wschowia

2)

- 2) De parvulorum ante baptismum extinctorum salute apologia.
 - 3) Paraenesis de nobilitate et dignitate hominis, recitata in schola Fraustadiensi. Lignicii 1602. 4to. 51 plag.
 - 4) Specimen philosophici tyrocinii, de carnea Wschoviensis abortus galea, in schola recitata VIII. Nov. 1603. Lignicii 4to. 6 plag.
 - 5) Circenses scholae Gourensis Panegyres, exhibentes I. Programma. II. Scopum scholae. III. Generalem lectionum analysin. Lignic. 1607. 4to. 2 plag.
 - 6) De dilectionis immortalitate. Lignic. 1612. 4 plag.
 - 7) Oratio de Vno Vnico prima.
 - 8) — — de Vno Vnico altera, in schola Gurana die Leonhardi 1615 habita. Lignic. 1615. 4to. 4 plag.
 - 9) — — de scholarum utilitate admonitio, habita d. 17. Octob. 1616. Glogov. 1616. 4to. 3 plag.
 - 10) — — Dilectionis in gratiae templo adumbratio, habita 22. Decemb. 1623. Glogov. 1623. 4to. 3 plag.
 - 11) De vero *Αλεκτρον - μαχίας* usu.
 - 12) De matutini temporis utilitate.
 - 13) De trito Terentii verbo: (quot homines, tot sententiae).
 - 14) Quot capita tot sententiae.
 - 15) De quaestione: An cruentae pluviarum guttae inanes?
 - 16) Generalis in III. Lib. Ciceronis de Oratore tabula; et forsitan plura exstiterunt.
- Conferatur de eo: C. Ezechiel Siles. litt. Mst. p. m. 244 S. J. Ehrhardt Presbyter. Th. 3. Abtheil. 1. p. 282. Samuel Friedrich Lauterbach, Leben Valerii Herbergers. Leipzig 1708. 8vo p. 56. Ejusdem Fraustädtisches Zion P. II. Sect. III. Cap. II. p. 449. M. Joh. Sigism. John Parnassus Silesiacus Cent. II. p. 37.

III. Paulus Clapius, Pastor in Ober-Pritschen apud Fraustadienses.

Natus 1594 Petersdorfii in principatu Saganensi, patre Paulo Pastore loci, matre Praxede Schmid. Anno aetatis suae nono 1603 parentibus orbatus est. Primum privatim in pago Crantz informatus, porro studia prosecutus est Bethaniae et Vratislaviae, et tandem Academiam salutavit Vitebergensem.

sem. Redux in patriam primum factus est. 1625 substitutus in Tschepplau in circulo Glogoviensi, porro Pastor in Ober-Pritschen apud Fraustadiensis, ordinatus ad id munus Lignicii die 8. Aprilis 1636 et die 10. Aprilis Dominica Palmarum eiusdem anni primam habuit concionem. Conjugium intravit 1638 cum Anna, Petri Biber Scabini et pannificis Wolaviensis filia, quae ei peperit duos filios et quatuor filias. Tandem vitam cum morte commutavit die 14. Julii 1658, aetatis 64 ann.

De scriptis ejus mihi nihil innotuit.

Conferatur de eo: S. F. Lauterbach *Fraustädtisches Zion*, P. II. Sect. VI. Cap. II. p. 508. S. J. Ehrhardt *Presbyt. Theil 3. Abtheil. 1. p. 211.*

IV. M. Elias Dominici, Pastor et Consenior in Saborova.

Natus Guraviae Silesiorum, parentibus mihi adhuc ignotis. Primum factus est Rector in Schmiegel, posthaec in Lissa, et tandem Pastor et Consenior factus est Saboroviae in Polonia majori.

De scriptis ejusdem mihi innotuit:

- 1) *Erstes Monats Tage Gesätzlein, des geistl. Biblischen Jahr Crantztes, von allerhand schönen wohlriechenden und herzerquickenden Lehr und Trost Blümlein der vornehmsten Grundsprüchen und Zeugnisse A. u. N. Testaments, aus dem geistl. Würtzgärtlein der heyl. göttl. Schrift abgepflücket, und mit den nöthigsten Lehrposten Christl. Religion und Glaubens Artickel nach Anzahl der Monats Tage im Jahr, und ordentlichster Lehr Art der Gottes Gelahrheit mit Fleiß zusammen gesetzt.* Lissa 1669. 4to. 4 plag.

2) *Zweytes Monats Tage Gesätzlein etc.* Lissa 1678. 4to. 4 plag.
Conferatur de eo: Joh. Sinapii *Olsnographia*, Leipzig 1706. 8vo. Parte II. p. 499. C. Ezechiel, *Siles lit. Mst. p. m. 326.*

V. Joannes Caspar Eberti, ecclesiae evangelicae apud Zdunenses in Polonia majori Pastor et Inspector scholae, et Consenior ecclesiarum A. C. J. addictarum.

Vitam accepit die 6. Februarii 1677, in Neukirch districtus Goldbergensis, patre Joanne Christophoro, administratore in praediis L. B. a Zedlitz, matre Anna Maria Briese. Pri-

Prima literarum fundamenta Goldbergae jecit; porro anno 1693 frequentavit Gymnasium Elisabetanum Vratislaviae. Ad altiora tendens Vitebergam adiit anno 1697, ibique studio theologico incubuit; anno vero 1699 Jenam ivit, et anno 1701 redux in patriam factus est Paedagogus apud juniores L. B. de Gottschelkowsky, et porro apud L. B. a Dyhren. Anno 1708 vocationem accepit ad Conrectoratam Zdunensem, eodemque anno die 26. Octobris ad Pastoram Kobylinensem, et anno 1709 ad hoc munus ordinatus, quo anno etiam a Russis spoliatus et abductus est. Die 22. Augusti 1710 factus est Pastor secundarius apud Zdunenses, et tandem anno 1714 primarius. Anno vero 1744 munus Senioris circuli Bojanoviensis ei oblatum est. Tandem initio anni 1758 emeritus factus, diem supremum obiit d. 1. Maji 1760. In conjugio bis vixit, primum 1709 cum Eva Rosina, Ferdinandi a Buchwitz filia natu minima, quae lue pestifera sine liberis obiit; altera vice 1711 cum Anna Helena, Alsefioris et aurifabri N. N. Beck, et Rosinae Murave filia, nata die 6. Martii 1695, mortua 1725, ex qua suscepit quinque filios duasque filias, e quibus quatuor filii in juventute mortui sunt. Superstitibus vero fuerunt: 1) Ernestus Ephraim Eberti, Medicinae Doctor et Physicus civitatis circuli Francofurtensis cis Viadrum, qui obiit die 24. Augusti 1782. 2) Maria Helena Eberti vidua a Dombrowski, et 3) Rosina Beata Eberti, Joannis Christiani Goltz Pastoris in Muhlatschitz et Postelwitz circuli Berolstadiensis relicta vidua.

Scripta ejusdem sunt:

- 1) *Disp. de Leonhardi Krenzheimii vita et doctrina, praeside Joann. Christ. Mosemanno.* Viteb. 1699. 4to.
- 2) *Peplus bonorum ingeniorum Goldbergensium.* Centuria I. Olsnae 1704. 8vo. 3½ plag.
- 3) *Eröffnetes Cabinet des gelehrten Frauenzimmers.* Frft. und Leipz. 1706. 8vo. 1 Alph. 3½ plag.
- 4) *Leorinum eruditum.* Wratisl. 1714. 4to. 9 plag.
- 5) *Cervimontium literatum.* Centuria I. Vratisl. 1726.
- 6) *Schlesiens hoch und wohlgelehrtes Frauenzimmer.* Breslau 1727. 8vo. 5 plag.
- 7) *Verschiedene Leichen Predigten.*

Scripta promissa sed non edita:

- 1) *Lebensbeschreibungen Schlesischer Theologen, Juristen, Philosophen, Aerzte.*
 - 2) *Apes Schwidnicenses.*
 - 3) *Theologi Silesii semi-seculares.*
 - 4) *Peplus bonorum ingeniorum Goldbergensium, Centuria II.*
 - 5) *Apes Chrysorini.*
 - 6) *Bibliotheca Silesiaca de scriptoribus virisque doctis, qui vel ortu Silesii vel habitatione fuerunt.*
 - 7) *Cervimontium literatum, Centuria II.*
 - 8) *Silesii eruditi, non Silesii.*
 - 9) *De nobilitate Silesiorum erudita.*
 - 10) *De doctoribus scholasticis Silesiae semi-secularibus.*
 - 11) *Aurimontium gloriosum, d. i. der Stadt Goldberg sonderbahre Begebnisse.*
- Conferatur de eo: *Sam. Abrah. Lauterbach Beyträge zur dissidentischen Kirchen-Geschichte von Gros-Polen. Bresl. 1788. 4to. pag. 31. 32. 138. 41. 42. Desselben historische Nachrichten von Gelehrten, welche den Geschlechts Namen Fuchs führten. Bresl. 1783. 4to. p. 29. 36 M. Christ. Phil. Koellner schediasma de eruditio Wolavia oriundis. Lips. 1723. 8vo. p. 57. M. Ernst Daniel Adami, das gelehrte Landeshut in Schlesien. Bresl. u. Leipz. 1753. 8vo. p. 145. J. C. Eberti, Leorum eruditum, p. 11. Eiusdem Cervimontium literatum Cent. I. p. 32. 80. 94. 95. 136. Christ. Rungii notitia historicorum, Mst. P. I. Sect. IV. Cap. V. §. 3. Sect. VI. Cap. I. §. 10. Cap. II. §. 8. et 13. Sect. VII. Cap. II. §. 4. Cap. III. §. 5. 6. Gelehrte Neuigkeiten Schlesiens ad annum 1737. p. 512. etc.*

VI. M. Joannes Faust, Pastor Schmiegelensis, et Senior generalis in Polonia majori.

Mundum hunc intravit Glogoviae majoris anno 1594, patre Georgio tunc temporis Diacono ad S. Nicolaum ibidem. Primum scholas frequentavit Reichenbachii, Svidnicii et Vratislaviae, denique Vitebergensem et Francofurtanam Academiam, ubi etiam anno 1616 Magisterii titulo ornatus est. Anno 1617 die 19. Aprilis Rectoratum scholae Glogoviensis accepit.

accepit. Vi reformationis anno 1628 exul factus in Poloniam migravit, mansitque ibidem tam diu, donec exercitus Saxonicus Dux ab Arnim Glogoviam recuperaverit; hoc tempore in patriam rediit, factusque est anno 1632 Archidiaconus ad S. Nicolaum, et die 29. Sept. 1633 ad Pastoratum accersitus est. Cum autem Lutherani ecclesiam S. Nicolai die 1. April. 1634 cedere coacti essent, iterum exul in Poloniam ivit, ubi anno 1637 Pastor in Schmiegel, et in Synodo Fraustadiensis die 15. Junii 1645 Senior generalis in Polonia majori factus est. Tandem anno 1654 obiit. In conjugio vixit cum Regina, Davidis Knobloch Rectoris in Glogovia filia secunda, e qua suscepit filium Joachimum Fridericum, qui patris successor fuit.

Ex scriptis ejusdem mihi tantum innotuit:

Gast Predigt in der Evang. Kirche zu Gurau Domnica Palmarum 1621 über Zach. 9. 9. und Matth. 21. 5 gehalten, quae typis evulgata est.

Conferatur de eo: S. J. Ehrhardts Presbyt. Th. 5. Abtheil. 1. p. 82. S. F. Lauterbach Fraustädtisches Zion. Th. II. p. 415. Mich. Morgenbesser Geschichte der Evang. luther. Schule zu Gros-Glogau Glogau 1809. 8vo p. 36.

VII. Jeremias Gerlach, Pastor in Schlichtingsheim et Senior generalis ecclesiarum A. C. in Polonia majori.

Lucem adspexit die 7. Junii 1625 in Schreibersdorf, qui pagus est in districtu Landeshutano, patre Christophoro pastore loci, matre Martha, Jeremiae Vlmanni Pastoris apud Waldenburgenses filia. Patrem, qui in spoliatione a militibus vulneratus erat, amisit anno 1633. Studiorum fundamenta jecit in schola Goldbergensi et Cuprimontana, tandem Vratislaviae in Gymnasio Magdalensae studia per duos annos ita prosecutus est, ut idoneus aestimaretur Vitebergam adire, ubi per biennium studia continuavit, donec penuria patriam repetere eum coegerit, ubi mox vocatus ad Pastoratum in Katschkau, et ad id ordinatus est Vratislaviae anno 1647 die 14. mensis Junii. Cum autem die 29. Januarii 1654 templum in Katschkau a Commissariis caesariis clauderetur, in exilium ire coactus, in Poloniam se contulit, et mox vocatus est ad

storatum in Saborova, ubi per biennium fideliter docuit: post haec ad pastorem in Reisen, (Rydzyna) promotus fuit, ubi tantum per menses tres fuit. Propter calamitates belli et quia Bibliotheca ejus domusque in incendio Lissensi correptae erant, iterum exul factus est, contulitque se in Nieder-Tschirna, ubi in arce ab anno 1657 securitatem et victum invenit. Anno vero 1657 vocationem ad Pastorem in Schlichtingsheim accepit, ubi docendo, praedicando, aliisque officiis magnum meruit applausum. In Conventu statuum evangelicorum et presbyterii, qui 1664 Bojanovae erat, factus est Consenior, et anno 1669 Senior generalis ecclesiarum Augustanae Confessionis in Polonia Majori. Tandem laboribus et morbis defessus ad altiora abiit die 13. Februarii 1672 mane circa horam secundam.

In Conjugio vixit a 20. Sept. 1647 cum virgine Christina, Matthaei Arnhold Pastoris in Gros-Tschirna filia, quae peperit tres filios septemque filias, e quibus filius unus duaeque filiae ante patrem mortui sunt.

Scripta ejus sunt:

- 1) *Lobgesang zu Ehren Gott dem Heiligen Geiste*. Wittenb. 1646.
- 2) *Das Lied: Treuer Gott laß den Tod mich nicht fällen etc.*
- 3) *Zu M. David Grotke Past. in Drießitz: Erklärung des Catechismi Lutheri, hat er die Vorrede gemacht.*
- 4) *Leichen Predigt auf Herrn Theophilum Pitiscum Past. in Bojanowa, aus Jerem. 31. 3. sub titulo: Consummata felicitas*. Liegn. 1657. 4to.

Conferatur de eo: S. J. Ehrhardt *Presbyt. Th. 3. Abtheil. 1.* p. 243. 486. Joh. Casp. Wetzels *Liederdichter Th. 1.* p. 322. M. Geor. Scultetus *Hymnopoet Silesiorum Decas I.* p. 15. C. Ezechiel Silesia *litt. Mst. p. m. 257.* M. Erdm. Neumeister de poetis germanicis p. 38. M. Gottlob Kluge *Schles. Liederdichter Decas II.* p. 112. Ejusdem *Evangelischer Begräbnis Lieder Commentarius* p. 712. M. Ernst. Dan. *Adami gelehrtes Landeshut*, p. 109. Und die seiner *Leichenpredigt beygefügte Personalien*.

VIII. M. Zacharias Hermann, Pastor et scholarum Inspector Lissae, Seniorque generalis ecclesiarum addictarum invariatae Augustanae Confessionis in Polonia majori.

Na-

Natus Namslaviae die 3. Octobr. 1643, patre Elia, administratore feudorum castrensi ibidem, matre Anna Thomas. Usque ad annum duodecimum privatissime informatus est, tandem anno 1656 in Gymnasium Magdalenaum, quod Vratislaviae est introductus, ibique studiis scholasticis absolutis anno 1664 post festum Paschatis Jenam abiit; mense Augusto anni 1667 gradum Magisterii sub Decanatu Bosii accepit. Circa festum Pentecostes anni 1669 ex Academia in patriam rediit, et postquam Vratislaviae in primariis templis parochialibus quasdam conciones itinerarias habuerat, vocationem ad Diaconatum in Lissa accepit, Vratislaviae examinatus, et die 27. Sept. 1669 ordinatus est. Posthaec Lissam profectus, ibidem die 13. Octobr. 1669, qui est Dominica XVII. p. Trinitatis introductus est, concionemque primam pomeridianam habuit. Anno vero 1681 ad Pastorem et Inspectoratum scholarum ascendebat et hoc munus Dominica invocavit, qui erat 23. Febr. ejusdem anni intravit. Porro factus est die 12. Maji Senior generalis ecclesiarum addictarum A. C. in Polonia majori. Tandem die 10. Decembr. 1716 ad patres abiit.

In Conjugio vixit primum ab anno 1670 cum virgine Susanna Catharina, Godofredi Linke civis et mercatoris Vratislaviae reliqua filia natu minima, mortua die 11. Aug. 1691, e qua nati sunt tres filii: Elias Godofredus, Zacharias in tenera aetate mortuus et Daniel. Secundum conjugium inivit anno 1692 cum virgine Catharina Veronica, Martini Heider J. U. Licent. Freistadii Silesiorum relicta filia natu minima, quae obiit die 10. Nov. 1710, e qua suscepit septem filios unamque filiam.

Scripta ejusdem sunt:

- 1) *Wiederholte Form und Abtheilung der von ihm gehaltenen Predigten über die Sonntäglichen und etliche Fest Evangelia des 1681 Jahres*. Lissa 1682. 8vo. plag. 4.
- 2) *Geistliche Singe-Lust in etlichen sonderbaren Liedern Gott zu Ehren und frommen Herten zur Andacht und Erquickung angestellt*. Lissa 1695. 8vo. plag. 2.
- 3) *Frommer Christen seufzende Seele und singender Mund in Gebeten und Liedern*. Bresl. u. Leipz. 1722. 12. oblong. plag.

plag. 12. (opus posthumum a filio M. Dan. Hermanno editum) etiam 1739. 8vo.

4) *Verschiedene Leichenpredigten:*

- a) *Abdankung auf Heinrich Hüttel* 1678. 4to. plag. 2.
- b) — — — *auf Joh. Georg. Graff. Lissa* 1681. 5to. plag. 15.
- c) *Leichpred. auf Regina König, geb. Goldammer. Lissa* 1684. 4to. plag. 6.
- d) — — — *auf Rosina Keil, geb. Profs. Lissa* 1687. 4to. plag. 4.
- e) — — — *auf Caspar Gräber. Lissa* 1690. 4to. plag. 4½.
- f) *Abdankung auf Marthe Pfeffer, geb. Mende. Lissa* 1690. 4to. plag. 3½.

et forsitan plura, quae mihi non nota sunt.

Conferatur de eo: C. Ezechiel Siles. liter. Mst. p. m. 280. M. Gottlob Kluge schles. Liederdichter Dec. 2. p. 227. Ejusd. Evangel. Begräbniss Lieder. Commentarius p. 3. 612. J. C. Wetzel's Liederdichter P. IV. p. 228. M. Geor. Scultetus Hymnopoet Silesiorum Dec. II. p. 24. M. Joann. Christ. Leuschner ad Conradi Sil. tog. Spicil. I. Grundmann ofsa et cineres anno 1717 defunctorum p. 43. et Suppl. p. 10. 11.

IX. *Matthaeus Judex, sive Richter, Concionator aulicus Lignicii, post Pastor Fraustadiensis et tandem Trebnicensis.*

Natus Vratislaviae, ibidem etiam studia scholastica didicit, et Vitebergae academica absolvebat. Cum autem vocationem accepisset ad Pastorum aulicum Lignicensem, Vitebergae ordinatus est. Anno 1551 factus est Pastor in Fraustadt, et concionem auspicalement die 2. Aprilis feria I. festi paschalis dixit, sed anno 1554 rediit ad stationem suam in Lignitz. Iterum pastorum in Fraustadt 1557 aggressus ibi mansit usque ad annum 1561; nescio, ubi degebat ab anno 1561—1567, quo anno factus est Pastor in Trebnitz, ubi etiam mense Novembri anni 1584 mortuus est. In Conjugio vixit cum Wernerii Reichel Notarii Fraustadiensis filia.

De scriptis ejusdem mihi nihil innotuit.

Conferatur de eo: S. J. Ehrhardt Presbyt. Th. IV. Abth. I. 167. S. F. Lauterbach Fraustädtisches Zion p. 85. 91. Gottlieb

Lieb Fuchs Reform. Geschichte des Fürstenthums Oels. Bresl. 1779. 8vo. p. 324. 653.

X. *Andreas Knobloch, Pastor primum Grünbergensis, porro Fraustadiensis, et tandem Francosteinensis.*

Natus fuit Leobergae Silesiorum, studiis academicis incubuit Vitebergae. Anno 1549 factus est Pastor in Grünberg, et die 10. Decembris 1554 Fraustadii, ubi primus erat Pastor, qui die 18. Maji 1555 sacram administravit coenam sub utraque specie. Anno vero 1556 factus est Archidiaconus Leobergae, et tandem Pastor in Frankenstein anno 1561, ibidemque die 6. Novembris 1753 mortuus est. Filium reliquit Davidem, qui Rector scholae Glogoviensis fuit.

De scriptis ejusdem mihi nihil innotuit.

Conferatur de eo: J. C. Eberti Leorinum eruditum p. 30. S. F. Lauterbach Leben Valerii Herberger p. 16. Ejusdem Fraustädtisches Zion p. 86. S. J. Ehrhardt Presbyt. Th. III. Abth. I. p. 137. 426. Abth. II. p. 386. not. k.

XI. *M. Joannes Lehmann, Pastor in Fraustadt et Proto-scholarcha.*

Natus Namslaviae die 13. Martii 1640, patre M. Joanne, tunc temporis Archidiacono et Pastore Polonico ibidem, matre Anna Schüller. Anno 1653 Gymnasium Magdalenaecum Vratislaviae intravit, et 1661 Vitebergensem Academiam petiit, ubi die 2. Maji numero studiosorum adscriptus est, ibidem etiam mense Aprilis 1663 sub Decanatu Andreae Sennertii Magisterii titulo ornatus, et tandem in numerum Adjutorum facultatis philosophicae receptus est. Anno 1670 vocatus est ad Decanatum ecclesiae ad praesepe Christi, quae Fraustadii est, et die 19. Februar. quae fuit Dominica Sexagesima, introductus est. Anno vero 1674 ad Pastorum ascendebat, in qua statione anno 1701 die 16. Januar. quae fuit Dominica II. p. Epiph. in Cathedra in media concione apoplexia tactus, et domum portatus, hora 4 et dimidia pomeridiana placide obiit, natus 61 annos, minus 7 hebdom. et quinque diebus, Ministerii 31, conjugii vero 30 anno.

Conjugium inlit die 14. Aprilis 1671 cum virgine Susanna, Matthaei Bergemann civis et mercatoris Fraustadiensis filia, e qua suscepit novem filios filiasque sex, e quibus tantum 2 filii et 4 filiae patri superstites fuerunt.

De scriptis ejusdem mihi innotuerunt haec:

- 1) De firmamento coeli exercitatio philologica ex Gen. I. com. 6. 7. 14. 15. respondente Caspare Weissig Steinoviensi. Sil. die 27. Aprilis 1664. Witteb. 4to. plag. 2.
- 2) Exercitatio II. eaque physica de firmamento coeli, resp. Joan. Crusio Vratisl. Sil. d. 21. Dec. 1644. ibid. 4to. plag. 2.
- 3) Diss. historica de Serapide Aegyptiorum Deo maximo contra scriptores in daemonis illius cultu, ΑΠΟΘΕΩΣΕΙΝ Josephi propugnantes, resp. Petr. Schröer, Vrat. Sil. d. 26. Maji 1666. ibid. 4to. plag. 2.
- 4) Diss. historicarum prima, de Monarchis Afsyio-Medico-Babylonicis, resp. Christianus Egen, Vrat. Sil. d. 24. Oct. 1666. ibid. 4to. plag. 2.
- 5) Diss. hist. secunda, de Monarchis Persicis, resp. Joh. Scheidius Torga-Misn. d. 24. Nov. 1666. ibid. 4to. plag. 2.
- 6) Historiam Alexandri magni dissertatione historica descriptam, resp. Jo. Ad. Buch, Merxheimio-Hunnus, d. 30. Jan. 1667. ibid. 4to. plag. 1½.
- 7) Exercitatio historica de regibus diuini imperii Graeci, resp. Jo. Schop, Hal. Sax. d. 16. Febr. 1667. ibid. 4to. plag. 2.
- 8) Diss. hist. quinta, exhibens imperatores siue Caesares Romanos priores, resp. Jo. Christoph. Wachsmuth, Schmideberga Saxo. d. 27. April. 1667. ibid. 4to. plag. 2.
- 9) Diss. hist. Caesares exterarum nationum repraesentans, resp. Jo. Balth. Büttner, Wolaviens. Sil. d. 7. Novemb. 1668. ibid. 4to. plag. 2.
- 10) Diss. historico-politica de Vratislavia Silesiae metropoli. Aut. et resp. Jo. Andr. Mauersberger, Vrat. Sil. d. 13. Nov. 1668. ibid. 4to. plag. 2½.
- 11) Diss. hist. septima, de imperatoribus Romano-Graecis, resp. Godofr. Gosky, Winzinga-Sil. d. 24. April. 1669. ibid. 4to. plag. 2½.
- 12) Diss. philologica, de principio orationis, resp. Andr. Roßler, Vratisl. d. 29. Junii 1669. ibid. 4to. plag. 5.

13)

13) Diss. hist. ultima, Caesares Romano-Germanos ad vitam revocans, resp. Christ. Frimel, Vratisl. d. 14. Jul. 1669. Witteb. 4to. plag. 4.

20) *Leichenpredigt auf Margaretha Lamprecht, geb. Sachs. Frau-stadt 1688.* 4to. plag. 8. et forsitan alia.

Conferatur de eo: S. F. Lauterbach *Fraustädtisches Zion*, p. 592. 672. J. C. Leuschner ad Cunradi Silesiam togatam Spicil. XXV.

XII. M. Melchior Maronius, Pastor ecclesiae Augustanae Confessionis apud Lesnenses.

Natus fuit Guraviae die 10. Novemb. 1603, patre Jacobo cive et murario, matre Martha Hentschel. Studiorum fundamenta in schola patria jecit, et mense Aprili 1621 Academiam Vittebergensem adiit, ubi etiam 1623 sub Decanatu D. Aug. Büchneri Magisterii titulo ornatus est. Anno 1624 die 27. Decembr. vocationem ad Pastorum in Droschheyde accepit, et ad id munus Lipsiae die 5. Januarii 1625 ordinatus est. Anno vero 1632 Pastor apud Lesnenses factus, et tandem die 27. Maji 1642 hydrope mortuus est. Conjugium inlit die 22. Apr. 1625 cum virgine Anna, Bartholomaei Reinhold mercatoris in Gurau filia, e qua suscepit duos filios, quatuorque filias.

De scriptis ejusdem mihi innotuit:

- 1) *Einweyhung der New Lissawischen Kirche*, 1. Adv. 1633. Polnisch Lissaw 4to. plag. 9½.
- 2) Aureum bene vivendi et moriendi artificium, *Leichpred. auf Andreas Böse*. 1638. 4to.
- 3) *Wahrhaftige Kennzeichen aller rechtschaffenen Christen ex Apoc. XII. 4. bey dem Leichbegängniß Catharinä, Mich. Hempels Bürgers und Handelsmannes zur Lissaw hertzgel. Tochter*. ibid. 1641. 4to. plag. 7.
- 4) *Thesis et Antithesis Crucis et Lucis Paullina*, *Leichpred. auf Mich. Pollugen*. ibid. 1641. 4. plag. 6½.
- 5) *Status fidelium in hac ecclesia militanti*, *Leichpred. auf Helena v. Stang, geb. v. Uechtritz, Herrn David v. Stange auf Stonsdorff Gemahlin*. ibid. 1641. 4to.

C

Con-

Conferatur de eo: S. J. Ehrhardt Presbyt. Th. III. Abtheil. I. p. 483. J. C. Leuschner ad Cunradi Siles. tog. Spicil. XVIII. C. Ezechiel Sil. lit. Mst. p. m. 282.

XIII. Fridericus Opitz, Pastor ecclesiae A. C., quae est Sienitoviae in Polonia majori.

Natus 1611 in Krum-Wolau, qui pagus est in Ducatu Wolaviensi, patre praetore pagano ibidem. Studia academica absolbat Francofurti ad Viadrum. Ordinatus Lignicii die 11. Novemb. 1636 ad Pastorum in Koiskau et Camperna; calamitatibus belli et fame anno 1642 inde pulsus, emigravit in Poloniam, et factus est anno 1643 Pastor in Sienitova in Polonia majori, et tandem 1648 Pastor in Herren-Motschelnitz, ubi etiam anno 1683 obiit, natus 72 annos. In conjugio vixit cum Anna nata Tschepe, quae inter alios genuit filium Godofredum, qui Pastor in Jutroschin factus est.

De scriptis ejusdem mihi tantum innotuit:

Das seelige Hinziehen der Kinder Gottes aus dem Angstbabel dieser Welt ins himmlische Jerusalem, aus Baruch IV. 19—23. Leichpred. auf Euphrosine und Anne Dorothee, gest. 10. u. 15. May 1667, Töchter des Past. Johann Kayser in Beschiene. Liegnitz 1667. 4to plag. 4.

Conferatur de eo: S. J. Ehrhardt Presbyt. Th. III. Abtheil. II. p. 493. Theil IV. p. 711. S. Abr. Lauterbach Beiträge zur Dissidentischen Kirchen Geschichte in Polen p. 18. M. C. C. P. Koellner de eruditio Wolavia oriundis, p. 57. Friedr. Scultetus Kirchen Visitation im Fürstenthume Wohlau, Mst. p. m. 26.

XIV. M. Joannes Pitiscus, Pastor ad praesepe Christi apud Fraustadiensis.

Vitam accepit in Schwibus die 21. Sept. 1539, patre Hans Pietschky Scabino et pannifico. Primum frequentavit Grünbergensem, deinde Vratislaviensem scholam, porro anno 1558 in Academiam, quae Vitebergae est, abiit, ibique anno 1562 Magisterii titulo ornatus, et hoc anno etiam vocatus est ad Baccalaureatum scholae in Schwibus. Anno vero 1566 die 5. Januarii factus est Diaconus in Lauban, et anno 1567 Archi-

chidiaconus ibidem. Pastorum in Fraustadt nactus est anno 1568, et iterum vocatus est 1576 ad pastorum in Lauban, ubi tamen resignavit, et die 10. Decembr. 1577 abiit, et Gurraviae hoc anno Diaconus, et porro 1590 Pastor factus est. Sed coactus erat anno 1592 munere se abdicare; hoc quidem anno mense Novembri vocatus est ad Pastorum et Superintendenturam in Militsch, ubi vero anno 1593 in cathedra apoplexia tactus, et anno 1594 emeritus factus est, obiitque 1598. In Conjugio bis vixit, prima vice cum Hedvige, Balthasaris Prüfer Senatoris in Guben filia; secunda vice cum Ursula, M. Valerii Gaunersdorf Pastoris in Fraustadt filia, e quibus suscepit a prima conjuge filiam Hedwig, a secunda filium Joannem Pastorem in Geyersberg prope Fraustadt, et Theophilum pastorem in Neu-Bojanowa.

De scriptis ejusdem mihi innotuit:

- 1) *Kunst-Büchlein von der allerschönsten, nöthigsten und nützlichsten Kunst der Christen, zu gebrauchen in allerley Noth, Creutze und Elende dieses sattsamen mühseligen Lebens. Frankf. a. d. O. 1588. 8vo. plag. 18.*
- 2) *Kreutz und Trost-Büchlein vor Krancke und Sterbende. Leipzig 1590. 8vo.*
- 3) *Kurtz und gut des heiligen Geistes. 1595 cum praefatione M. Nathanielis Tilesii.*

Conferatur de eo: S. J. Ehrhardt Presbyt. Th. III. Abtheil. I. p. 267. S. F. Lauterbach Leben Val. Herbergers, p. 209. Ejusd. Fraustädtisches Zion, p. 109. Schles. Sammlung kleiner auserlesener Schriften Th. III. p. 542. Abrah. Sam. Gottlieb Lauterbach, einige Nachrichten zur Gelehrten Geschichte der Stadt Militsch, Bresl. 1788. 8vo. p. 12. Dav. Gottfr. Arnhold die allgemeine Wunderkraft der Liebe Gottes etc. Leichpred. auf Theophilum Pitiscum, Past. in Neu-Bojanowa. Liegn. 1658. 4to. plag. 6 $\frac{1}{2}$, e qua concione S. J. Ehrhardt, et Sam. Abrah. Gottli. Lauterbach emendari possunt.

XV. M. Jacobus Rollius, Director et Inspector scholae, quae Fraustadii est.

Natus fuit Glogoviae majoris die 6. Maji 1592, patre Joanne cive et Iorario, matre Barbara Roeser. Educatus in

in schola patria, studiis vero academicis Lipsiae et Vitebergae incubuit, ibidem etiam in Magistrum promotus est. Redux ex Academia vocatus est die 7. Januarii 1616 ad Conrectoratum scholae patriae, quem administravit usque ad diem 27. Octobr. 1628, quo die exercitium Augustanae Confessionis Glogoviae majoris per cohortes Lichtensteinii ejectum est. Igitur coactus erat ad emigrandum, et Steinam ad Oderam se contulit, ibique anno 1630 Cantor et Collega, et anno 1631 Rector scholae factus est, anno vero 1632 Director et Inspector scholae Fraustadiensis, ubi etiam die 6. Decembris 1645 diem suum obiit. In Conjugio bis vixit 1) cum virgine Elisabetha, Davidis Preybisches Senatoris in Bunzlau (Boleslaviae) filia, a qua nati sunt tres filii unaque filia, qui omnes in tenerrima aetate mortui sunt; 2) anno 1626 cum Ursula Buchner, vidua Casparis Rebiger Senatoris Glogoviae, e qua suscepit duos filios unamque filiam.

Scripsit inter alia:

1) Primordium Latinae linguae; saepius excusum.

2) *Verschiedene Parentationen.*

Conferatur de eo: S. J. Ehrhardt Presbyt. Th. III. Abtheil. I. p. 140. Mich. Morgenbesser Geschichte der evangel. Schule zu Gr. Glogau, p. 42. S. F. Lauterbach Fraustädtisch. Zion, p. 457.

XVI. Georgius Schramm, Pastor et Scholarcha ecclesiae Aug. Confess. in Fraustadt.

Natus Gryphibergae die 22. Septemb. 1611, patre Georgio tunc temporis ibidem Conrectore, matre Ursula Wehner. Scholam patriam frequentavit primum usque ad annum 1624, quo anno se contulit in scholam Leobergensensem, sed mox domum rediit, ubi tum lues pestifera grafsabatur; infectus tamen morbo feliciter periculum evasit et sanatus est. Anno 1626 die 19. Martii scholam intravit Boleslaviensem; quia autem pater hoc anno die 11. Decembr. diem supremum obierat, missus est a cunctoribus sibi institutis in Gymnasium Elisabetanum, quod Vratislaviae est. Anno vero 1630 Lipsiam petiit, ibique studiis juridicis incubuit. Cum autem Lipsia a Generali Caesareo Comite de Tilly recuperata esset, fugam petiit, et redux in patriam

triam a matre persuasus est, ut sese dederet studio theologico, idcirco anno 1633 Vitebergam se contulit, et anno 1637 vocationem accepit ad Pastorum et Superintendenturam in Graefenhaynchen non procul a Viteberga, et ad id munus die 19. Octobr. ejusdem anni ordinatus est. Anno 1647 die 15. Martii factus est urbis patriae Diaconus, ibidemque Evangelium docuit usque ad initium anni 1654, quo anno templum a Catholicis clausum est; quo facto coactus erat ad emigrandum, et amplexus est die 11. Februarii ejusdem anni vocationem ad Diaconatum Fraustadiensem, et post mortem Pastoris etiam die 3. Sept. 1663 Pastor et Scholarcha ibidem factus est. Tandem die 23. Aprilis 1674 vitam cum morte commutavit. In conjugio vixit a die 1. Octobris 1638 cum Magdalena, Georgii Günther Praetoris in Schmideberg in Saxonia filia, e qua suscepit duos filios totidemque filias.

Inter scripta ejusdem mihi innotuit:

1) *Spiegel menschlicher Abscheulichkeit vnd göttlicher Barmherzigkeit a d. 16. Cap. Ezechielis in der Kirche zur Weisung am Queiß d. 11. Merz 1653 bey der Taufe des Johannes Jacobus, ersten Söhnlein 3ter Ehe des Herrn Jacobi Rudolphi Pastoris daselbst, gezeigt vnd vorgewiesen. Lissa 1655. 4to. plag. 34.*

2) *Dreyerley bewehrte Artzney wider des Creutzes Bitterkeit vnd des Todes Tyranny, aufs Esaiæ XXXV. bey Begräbning der Frau Barbara Hoffmann geb. Johnin, nachgel. Wittib des Herrn Caspar Hoffmann Handelsmann zuletzt in Fraustadt, d. 4. May 1657 vorgewiesen. Breslau 4to. plag. 5.*

Conferatur de eo: S. J. Ehrhardt Presbyt. Th. III. Abth. II. p. 235. S. F. Lauterbach Fraustädtisches Zion p. 563. J. C. Leuschner, ad Cunradi Silesiam togatam Spicil. XIX.

XVII. Christianus Sigismundus Thomas, Pastor primarius in Lissa scholarumque Inspector, et Senior generalis Ecclesiarum A. C. in Polonia.

Natus erat in Haynau, oppido in Ducatu Lignicensi die 14. Maji 1695, patre Christiano coquo et pistore ibidem, matre Anna Catharina, nata Vogel. Primum privatim informatus usque

usque ad annum ætatis duodecimum, quo anno Gymnasium Gorlicense adiit. Circa festum Paschatis anni 1714 Lipsiam se contulit, ibique quatuor annos studiis theologicis incubuit. Redux in patriam, Ephorus factus est juniorum Dominorum ab Unruh et Lestwitz. Anno vero 1727 vocatus est ad Diaconatum et Rectoratum in Karge sive Unruhstadt; anno 1730 ad Pastorum in Broetz, et anno 1736 ad Diaconatum in urbe patria, ubi die 3. Junii, quæ erat Dominica I. p. Trinit., ad populum concionem dixit auspicalem. Tandem ei collatum est anno 1737 munus Pastoris in Lissa et Senioris generalis in Polonia majori; in quo munere etiam die 28. Martii 1751 hora decima vespertina apoplexia tactus placide obiit, et die 2. Aprilis honorifice sepultus est.

Scripta ejusdem sunt:

- 1) *Kurzgefasste Katechismus Fragen. vor die, die des ersten mahl zum h. Abendmahl gehen.* Züllichau 1758. 8vo.
- 2) *Das am zweyten Jubeljahr in Gros Polen leb. Ev. luth. Ministerium.* in Act. histor. eccles. Vinar. Band I. St. 6
- 3) *Altes und Neues vom Zustande der Evangelisch Lutherischen Kirchen im Königreich Polen.* Breslau 1764. 8vo.
- 4) *Verschiedene Vorreden.*
- 5) *Aufsätze in den gelehrten Neuigkeiten Schlesiens.* et forsitan alia.

In Manuscripto reliquit inter alia:

- 1) *Collectanea zum Schlesienschen Evangelischen Zion in seinen Lehrern.*
- 2) *Sciagraphia Haynoviæ litteratae.*
Conferatur de eo: *Schlesischer Büchersaal*, Band I. Theil 3. p. 321. J. C. Leuschner ad Cunradi Sil. tog. Spicil. I. 8. F. Ehrhardt Presbyt. Th. IV. p. 552.

XVIII. Melchior Walther, Pastor et Inspector Ecclesiæ Ravicensis in Polonia.

Cunas die 22. Maji 1619 Hirschbergæ invenit; eruditus primum in schola patria, et propter calamitates belli tricennalis Vratislaviam petiit, ibidem ab anno 1637 in Magdalensæo Gymnasio studiis incubuit. Anno vero 1641 die 1. Aprilis Francofurtanam petiit Academiam. Accersitus anno 1650 ad Pastorum in Liebenau Ducatus Vratislaviensis, et Olsnæ die

die 2. Martii ejusdem anni ordinatus est, sacra ibidem administravit usque ad diem 3. mensis Januarii anni 1653, quâ die exul factus est. Anno autem 1656 nactus est Diaconatum, et anno 1674 Pastorum Ravicensem et Inspectoratum scholarum. Munere se abdicavit die 24. Maji 1682. ipso festo Trinitatis, vitamque clausit die 27. Augusti 1683. Conjux ejus Helena nata Deicker anno 1661 mortua est.

Inter scripta ejusdem mihi innotuit:

- 1) *Aureum gratis, gratum Viaticum, aus Joh. III. 16. ist die zu Liebenau 1. Jan. 1653 gehaltene Abschieds Predigt.* Oels 1654. 4to.
- 2) *Threnodia super tumulum Friderici Sculteti Superintendentis Wolaviensis.* Vratislaviæ 1658.
- 3) *Frommer Recht. Christgläubiger Herten Thränen Saat und Frewden Erndte, aus Psal. 126. v. 5 6. bey Beerdigung Fr. Anna Cronin geb. Clapin, Herrn Vincentii Stephani Pastoris in Rawitsch, hinterl. Wittib, d. 16. Nov. 1661 gehalten.* Steinaw 1661. 4to. plag. 51.
- 4) *Elisabethæ piæ victricis columna mnemonica, aus Joh. II. 10.* Steinaw 1662. 4to.
- 5) *Das lieblich gefallene Loos, so alle ergötzet, ex Psal. XVI. 6.* Lissa 1674. 4to.
- 6) *Aller frommen Christen bester Vorrath, aus Joh. I. 10. 11.* Lissa 1676. 4to.
- 7) *Eine herrliche im Herten verborgene und bestellte Apothek, voller Seelen erquickender Medicamentis, aus 2. Cor. IV. 17. 18.* Lissa 1676. 4to.
- 8) *Eines sterbenden Gemüthes itzt hinfahrende Güte, bey Beerdigung des Herrn Martin Weigands Handelsmannes gehalten ex Genes. XLIX. 28—33.* Lissa 1677. 4to. plag. 4. Et forte plura, quæ nescio.

Conferatur de eo: J. C. Eberti Cervimontium literatum Cent. I. p. 115. J. C. Leuschner ad Cunradi Silesiam togatam Spicil. XV. S. J. Ehrhardt Presbyt. Th. I. p. 559. C. Ezechiel, Silesia literata, Mst. p. m. 334.

Habes hic Lector benevole vitas quorundam Silesio-
rum in rubro tibi promissas. Plura fortasse de iis dicere po-
tuissem, si mihi acquirere licuisset Christiani Sigismundi
Thomas *Altes und Neues vom Zustand der Evangelisch lu-
therischen Kirchen im Königreich Polen, Breslau 1754 8vo.*
sed frustra libellum quaesivi hunc in bibliopoliis et bibliothe-
cis nostris tam publicis quam privatis. Contentus igitur esto
hocce, quod tibi dedi. Vale et fave. Scripsi Vratislaviae die
XII. mensis Januarii A. R. S. MDCCCXVI.

Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna
im. E. Smolki w Opolu

nr inw.: 3083

Syg.: 5

Wojewódzka Biblioteka
Publiczna w Opolu

1005 S

001-001005-00-0